

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékire.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Szerda, június 1.

Bánffy Dezső báró Szeged országgy. képviselője.

Kolozsvár, június 1.

Báró Bánffy Dezső 115 szótöbbséggel Szeged I. kerületének országgyűlési képviselőjévé választott.

A mai napon a legnagyobb és legmagyarabb vidéki város: Szeged felé fordult az ország figyelmé. Időközi választás talán még soha nem foglalta le annyira a közéleti deklarációt, mint az, a mely ma Szegeden lezajlott és mandátumot adott Magyarországnak egykori miniszterelnökének: a most ellenzéki báró Bánffy Dezsőnek. Az „Uj-párt” programja alapján mint elsőnek megválasztott maga a vezér foglal helyet a parlamentben, hogy újra hallassa szavát ott a nemzet tanácsában. De a szerepek megváltoztak. A régi gunya kieserőldött, vadonatúj nemzeti színű köntösben köszönt be a parlamenti palotába báró Bánffy Dezső. S megváltozik a környezete is. A régi hívei nem lesznek körülötte, hanem új emberek, akik ezelőtt néhány esztendővel, a nagy parlamenti harcok idején az ökleiket mutogatták az erőszakos, furfangos Bánffy felé.

S négy esztendő csendes elvonultság után most a „Bukott” mint „tettekkel tényező” tér vissza az országháza egy olyan mandátummal a kezében, melyet nem a kormány, nem a hivatalos presszió, hanem az új politikai hitvallásába vetett bizalom szerzett neki.

Nem tartozunk a Bánffy báró politikai programjának követői közé és óhajtatunknak az felett volna meg, ha a függetlenségi zászló került volna ki győzelmesen a választási harcokból.

De azért veszteségünk nincs. A kolozsvári zászlóbontás óta benne élt a politikai köztudatban, sőt mondhatjuk: politikai kívánság és szükségként mutatkozott, hogy báró Bánffy Dezsőnek helyet kell kapnia a magyar parlamentben. Pártpolitikai szempontból is kedvezőbb nekünk: hogy egy régi kormánypárti kerületet hódított el és már a mandátummal kifejezésre jutott, hogy báró Bánffy Dezső, — néhány esztendő előtt még Magyarország miniszterelnöke, ő felsége volt főudvarmestere — ádáz harcba indul a jelenlegi kormány ellen. Hát nincs mit szomorkodnunk báró Bánffy Dezső győzelme felett. Sőt örvendünk rajta, hogy a most küszöbön levő nagy parlamenti harcok előtt, az ellenzék segítséget kap báró Bánffy Dezsőben. Aki részt kér magának abban a nagy munkában, a melyet a függetlenségi párt évtizedek óta a nemzet iránt tartozó kötelességből teljesít.

S amelynek törekvéseivel nemrégiben, kérelmelhetetlen ellenségeként szemben állott: báró Bánffy Dezső. De, aki belátva tévedéseit, — vagy mondjuk eltévelyedéseit — most szembe száll mindazzal, a mit eddig vallott, támogatott, ostromlására sietve a saját maga által is erősített válaszfalnak, a mely Magyarországnak kormányát, a nemzet gondolkodásától, vágyaitól, óhajtatásaitól, kívánságaitól elválasztja.

A politikai számvetésből ismét a munka mezejére tér vissza Bánffy Dezső. Nekünk alig lehet más vágyakozásunk, mint az, hogy munkássága, tevékenysége többet használjon most az ellenzéki padokon a nemzetnek, mint a mennyi kárt okozott miniszterelnöki működése. Talán lesz még annyi ideje, hogy az előbbi eltejejteti velünk az utóbbit.

— A kézdivásárhelyi függ. kör akciója. A politikai helyzet jelen alakulása rendkívül aggasztja, sőt mondhatni elkeseríti a székeket. Az obstrukció eredménytelensége, a 160 millió kidobása, Tisza ur magatartása és bánásmódja mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a nyugalanság növekedjék mindenhol. Erre való tekintettel a kézdivásárhelyi függ. kör legközelebről gyűlést tart s a vidéki pártszervezettel kapcsolatban fölíratot intéz a központhoz a harc újból való fölvételére a hadsereg telhetetlenségével és Tisza Istvánnal szemben.

Ki legyen a polgármester?

Kolozsvár, május 31.

Először is tartozom azzal a kijelentéssel, hogy ha szavaznom kedene, nyíltan avagy titkosan is a felett, hogy Szvacsina Géza vagy dr. Nagy Mór legyen-e a polgármester, szavazatomat Szvacsina Gézára adnám.

Miért?

Világért sem azért, mert bizonyos volt az iránt, hogy Szvacsina Géza képzett-

ségben, tapasztalatban, akaratereiben, hazánk és városunk iránti szeretetében, önzetlenségben tuiszárnyalja Nagy Mór. Még külső formában, testi és lelki erőben sem igen lehetne rábizonyítani egyikre sem, hogy fölbujlja a másikat. De mégis Nagy Mór szerénységét, komoly idealizmusát, minden szépeért és nevesért lelkesedő és tenni szerető akaraterejét tuiszárnyalhatja Szvacsina Géza gazdag tapasztalatokban edzett tudása, mélyreható és alkotásokban mindig módját találó képessége, nagy humanizmusa; de vajjon ki tudná bizonyosra venni, hogy ugyanazon pozícióban, a rendelkezésre álló szűkös, de igen számbavehető eszközökkel nem-e meg tudná Nagy Mór is oldani a reá bízandó terhes feladatot, éppugy mint a miként cselekszi mostani főlebbvalója?

En szavaznék Szvacsina Gézára nem csak azért, mert ezelőtt hat évvel a közbizalom már őt találta érdemesnek a polgármesteri állásra, de mert ez idő alatt nehéz megpróbáltatások között bár, de kiemelte városunkat mondhatni — százados elmaradottságából.

Nem kaszárnya építésekéről van itt szó. Ő jó formán már csak tataroztatta. De Kolozsvár városát valóságos új, modern ruhába öltöztette a főtéren rendezésével, utcáinak aszfaltrozásával. És e mellett a már megkezdett és új alkotások egész serege nyert életet vagy sikeres befejezést.

Hogy azután mindezek nagy megerőltetésbe, terhes és csaknem erőnket meghaladó anyagi áldozatokba kerültek, azt érezzük és tudjuk mindnyájan. Ámde azt is tudjuk, hogy a modern kor igényeinek kielégítése ma már a városi beruházásoknál is épp úgy áldozatot kíván, akárcsak az egyes családok háztartásában.

E hat év alatt tehát Szvacsina Géza, mint polgármester kiérdemelte a bizalmat arra, hogy továbbra is ő legyen a város vezető mestere.

Es most kérdem: nem volt-e dr. Nagy Mór hű szolgálja, lelkiismeretes tanácsadója a városnak? Nem volt-e önzetlen segítőtársa hivatalos elhivatásában avagy a tanácsban egykori tanácsos társának a később polgármesteri főlebbvalójának?

Hiszen tekintélyben, rangfokozatban, hivatali teendőikkel való megbízatásban karöltve versenyre kelve, sőt mondhatnám vetélkedve törtek előre egymás mellett csaknem harminc éven keresztül. No hát ez csak nem bűn, de még nem is kenyéririgység, csak olyan emberi gyarlóság, a mikor a lelkiismeretesen végzett munkáért elismerést sóvárgunk és e helyett tüdőzésben részesülünk.

Igy van ez nagy általánosságban minden téren. A hivatalos bűrköb és az egyszerű műhelyekben; a magas tudományok csarnokában és a zsindefedél kis népiszkolákban; még a pörölly is, ha szólni tudna, azt bizonyítaná, hogy a kalapácsütések súlyának is ez a valódi rugója.

Azt olvastam a hétfői „Ujság”-ban, hogy a városi bizottság számos tagja bizalmas értekezletet tartott, módot találni arra, hogy a Szvacsina Géza és dr. Nagy Mór közötti ellentétet elenyészeltetve, mindkettőt uja megválasszák, a mi a város érdekében kívánatos is.

Hiszen ez természetes. Mindkettő még javakorában van, munkabírók is — s még nem értek meg eléggé a nyugdíjazásra; s így egyik sem kívánhatja a másiktól, hogy az ő kedvéért valamelyik nyugdíjba kerüljön.

De a város maga sem kívánja, mert semmiképpen sincs az érdekében.

Kinek lehet tehát érdekében? Nem tudjuk bizonyosan; de annyit mégis hallottunk, hogy Nagy Mórnak mennie kell.

S-m a főispánnak, sem a polgármesternek nem lehet érdeke az, ami a városnak nem érdeke.

S mégis megengednék, sőt — mint komolyan állítják — elhatározták volna a Nagy Mór nyugdíjazását?

Kinek az érdekében? Hiszen Vikol Kálmán tanácsos megelégszik az árvaszéki elnökséggel; nem vágyik a helyettes polgármesterségre, legalább mi úgy tudjuk.

Salamon Antal vágyik ugyan az bizonyos, de az ő reszortja csakugyan pótlhatatlan.

Fekete Nagy Béla hat éves tanácsnoksága alatt gazdag tapasztalatokat szerzett; jó pénzügyi referens, teljesen a Szvacsina nyomdokain halad, nagy szervező talentum rejlik benne s ha komolyan és ambícióval törekszik célja felé, bizonyára el is érheti azt még java férfikorában.

Ehrlinger fiatal tanácsosunkat mindnyájunk fájdalomra kórányon éri a tisztújítás. Felgyógyulását őszintén óhajtjuk s várja igen fontos ügyköre.

Dr. Esterházy László, főjegyző, a feliratok mestere, szeretettel tölti be ez állását, s neki a tanácsosi állás, még ha helyettes polgármesterséggel volna is egybekötve, ez időszakra nem imponál; tehát nem is reflektál rá.

Igen nagyra becsüljük a fiatal polgármesteri titkárt, dr. Nemesi, ki nagy előszorattal és ambícióval titkokoskodik, s e mellett most már nagy részben reánehelyez-

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyílttér megállapodás szerint.

dik a szerencsétlen vakok és siketnémák intézetének gondja is. Derék, szorgalmas tanácsost fog nyerni benne annak idején városi közigazgatásunk.

Nem ismervén a pályázók névsorát, külső emberekről nem szólhatunk; a városi tanácsosságra pályázható belső emberekből pedig a fentiekkel ki is fogytunk.

Ezek után — az én szerény, de őszinte igaz véleményem az, hogy Szvacsina Géza polgármesterré való megválasztásával, nem szabad elejteni dr. Nagy Mór sem a helyettes polgármesterségtől.

A városi bizottság tagjai pedig tudni fogják kötelességüket.

A szegedi választás.

— Express tudósítás. —

Szeged, május 31.

Az egész város óriási izgalottságban van; noha az első kerület választási talpon van mind a két kerület népe. Ugy a Bánffy, mint a kormánypárt roppant agitációt fejt ki; a függetlenségi párt nem igen erőlködik és ráhagyja a választókra, hogy cselekedjenek belátásuk szerint. Különben is kevés a kerületben a függetlenségi elem, leginkább olyanok, kiknek a 2-ik kerületben is van szavazatuk és általános választásnál ott is szokták jogukat gyakorolni. A Bánffy-pártiak nyíltan azt hirdetik, hogy ő nekik csak azért kell a voks, hogy megmutassák programjuk erejét és beérk a tisztességes bukással; de tényleg számítanak a győzelemre. A kormánypárt a legnagyobb erőfeszítéssel dolgozik és különösen a függetlenségi pártot pályáztat, mert attól fél, hogy pótválasztás talál lenni báró Bánffy Dezső és Rónay Jenő között, mely esetben Bánffy biztosan győzne. Megelégedéssel kell konstátálnunk, hogy a függetlenségeik nem kapacitálhatók a kormánypárt javára; ellenben a Bánffy-párt mellett sokan egészen nyíltan korteskednek, a kik eddig mindig kizárólag kormánypártiak voltak.

A választási aktus reggel 8 órakor szabályszerűen nyílt meg. A jelölésre kitűzött fél óra alatt három jelöltet jelentettek be. Báró Bánffy Dezsőt, Rónay Jenőt és Becsey Károlyt. A pártelnök mindhárom bejelentést szabályszerűen találta és mindháromra elrendelte a szavazást, mely pontban kilenc órakor indult. Lázár György választási elnök a három jelölt nevét a városháza ablakából hirdette ki.

A szavazás két küldöttség előtt folyik; az egyik bizottság elnöke Lázár György választási elnök, a másik küldöttség elnöke

TÁRCA.

Szerelmi házasságok.

(A társadalom felfogása.)

Mind általánosabbá kezd válni az igazi szerelmi házasság. A mennyire kedves és jó dolog ez általános emberi szempontból, annál szomorubb ugyanez az otthon nevelt úri leányok számára. Mert ezek az említett szerelmi házasságok, nem a rendes és a régi jó időkből szankcionált, plátói és szülői előrelátással rendezett házasságok még csak egyszerű mésalliance-ok sem; hanem olyan szomorú szerelmi házasságok, a melyeket a jó társaság ajkbiggyeszítve és sűrű pletykák kíséretében fogad. Olyanok ezek, a melyekről beszéltek, hogy például híres és ünnepektől festő elveszi a modelljét, gazdag mecénás ifjú a fiatal színésznőt, vagy nagyon aspirált párti elvált asszonyt; akiknek nevéről a világ már régen s kapcsolatosan beszélt.

En most itt főképpen arról akarok beszélni, hogy hogyan és hogy helyesen viselkedik-e a társaság, a társadalom ezek az esetekkel szemben? Példának veszek egy olyan, mondjuk felszínésznot, a kinek zajos mulaja volt s a kiről már nagyon sokat beszéltek. Ez a nő, a kit tán a nyomor vitt arra, hogy szépségével spekuláljon, megszeretett őszintén egy tisztességes és a jó társaságba tartozó fiatal embert, a ki őt nagyon szereti és aki — ha később is — de feleségül veszi.

Igaz van-e a társaságnak, vagyis igaz van-e a tisztességes asszonyoknak akkor, amikor ezt a nő nem akarják maguk közé befogadni. Dszingválunk kell. Nem olyanokról beszéltek, amilyenek biztosan vannak közöttük, hogy vig, ledér életet éltek, végbiztosításnak elvették ma-

gukat egy jó bolonddal, aki hozzájuk, az ő nívójukra süllyed le. Hanem csakis azokról szólnak, akikről beszélni érdemes. Akik fiatalon és údán a társadalom olyan rétegében éltek, ahol tisztességesnek maradni szinte lehetetlen s akik odaadták magukat talán szerelem nélkül is, hogy élni tudjanak, miután hazulról se tanításban, se nevelésben nem részesültek, ami elősegítette volna őket más úton is. Az ilyen leány végre olyan emberre talál, aki őt megbecsüli és akinek férfiasága és becsületessége révén ismeri meg, hogy az igazi boldogulás a tisztességes szerelem és két lénynek együttes küzdése az életben. Hiszen, hogy sokan vannak közöttük olyanok, akik boldogan szakítanak régi életmódjukkal.

A társaságbeli nők álláspontja azonban öntudatlanul is ez: Te éltél és élveztél; te a te egész egyéniségedet érvényre tudtad juttatni és kiélvezni, te megismerhetted az életet és szerethetted azt, akit akartál. Most még feleséges is annak letél, akihez hozzá menni vágyódtál, te neked adatott, hogy ezt a férfit megismerjed, mielőtt felesége vagy, amikor még nyitva áll előtted a választás s te most a biztos boldogságba mész. Én nem éltem, nem ismertem az életet, férjhez mentem gyermekfejjel, amikor nem lehetett elég tapasztalatom s elég ítélőképességem arra, hogy tudjam, milyen óriási kötelezettséget vállaltok magamra.

Véletlen szerencse, ha ez sikerült, mert olyan emberhez mentem, a kiről nem igen tudtam egyebet, mint hogy virágot és Kuglert hoz, ha jön. Nekem gyermekeim születtek, még mielőtt tisztában lettem volna, hogy én talán egy olyan férfi gyermekeinek leszek anyja, a ki nem olyan, nem az, akit én választottam volna, ha a férfiakat egyáltalában ismertem volna. Közűnk vannak olyanok, a kik áldozatok árán, fájó szívvel maradtak tisztességesek, éppen ezek miatt a világra hozott gyermekek s a belénk ne-

vett társadalmi morál miatt és soha sem ismerték meg a szabad, az igazi szerelmet.

Nekem tehát az egyetlen elégtételeim s ha csufnak találod is, de egyetlen bosszúm, hogy téged könnyű hagyjalak és ne ismerlek magamhoz valónak. Én téged titkon és néha öntudatlanul irigyellek, mert te éltél, szabadon jöhetél-mehetél és nyomoroghattál.

Ezek után az az óriási előnyöd is van fölöttem, hogy belépe a házasságba, csak azt várod attól, amit az igazán nyújt hat neked. Te akkor fejezed be az életet és én akkor kezdem. Te a biztos jólétben, amihez én szokva vagyok s a mi nekem nem okoz különösebb gyönyört, te abban nagyszerű nyugalmat és meglepetést találasz, te nem vagy kíváncsi, mert i mersz mindent.

En hát kitagadlak téged s azt akarom, hogy a hozzád hasonló közt maradj. És semmi esetre sem akarom, hogy megnevezzél nekem, hogy te is tudsz úgy reprezentálni s meg tudsz tanulni finoman viselkedni és elegánsan fogadni éppen úgy, mint én. Én igenis rajtat boszulom meg a mai társadalmi helyzetnek azt a ferdeségét, a mely a leányt melegbázi növényként tartogatja s az anyja, a garde de dame védő szárnyai nélkül nem engedi mozogni.

Nos, ez mind igaz, ez mind emberi s ez mind érthető és ezért még sincs igazuk a tisztességes asszonyoknak. Nem akarok kenetlehes vallási prédikációkkal előállítani azt hangoztatni, mit Krisztus a megfőrt bárányról, hanem azt mondom, hogy először is ezzel büntetlek azt a férfit is, a ki pedig mindnyájunk szemében a legszebbnek járt el, csakis a szerelem szavára hallgatva. Magává tette a Kant-féle elvet: Handle wie Andere in dieselbe Falle handeln sollten. Mert ha nagyon szokásban van is, de elítéljük mégis azokat a férfiakat, a kik kihasználva az ilyen leányokat, mint kifacsart

citromot félredobják, ha az már nem újság nekik.

Igazságtalanság az ilyen férfit sújtani s őt feleségével együtt kiközösíteni a társaságból. Színészekre, művészekre nézve ez a kiközösítés nem igen áll fenn, mertők sokkal szabadabb gondolkodásukkal befogadnak többé-kevésbé minden kedves embert a maguk gárdájából. A művészférfi mindig talál társaságot a feleségének kollegái között. Csak a bourgeois olyan tulzoltan extroizív. Pedig nincs igaza. Mert lehet az ilyen nő kedves, eszes s természetű olyan finom kedélyű, amit semmiféle élet nem tudott megváltoztatni.

A társaság, a nők, önmagukat szabadítanak fel azzal, ha szabadabban gondolkodznak ők is másokkal szemben. Egy ilyen nő, aki biztosan sok dolgot becsülni és tisztelni tudna meg a tisztességes asszonyok életében, mégis hozna magával egy kis friss levegőt onnan kívülről s némi változatosságot az egyhangu nyárspolgáris kicsinyességekbe.

Legnagyobb hiba az, dogmának felállítani, hogy az ilyen nő egyáltalában nem fogadjuk be. Főképpen nem szabad egy kalap alá vonni valamennyi ilyen esetet. Mert ezek közül mindegyik egy külön speciális eset. Annak a fiatal embernek asszonyismerősei és barátai volnának arra hivatva, hogy az ő ösztönszerűen helyes asszonyi érzékekkel ítéljék meg, hogy az illető érdemes-e arra, hogy elfelejtsenek régi dolgokat s igazán olyan nő-e az, aki más helyzetben, más körülmények között olyan maradt volna-e, mint amilyennek ők maguk. Erre tán azt mondják, hogy soha se lehet megtudni, hogy az a nő, ha nem úgy kezdte volna, a hogyan kezdte, kiismerve s talán megutálva az életet, a végén kerülve ehhez a férfinhoz, amikor már elég volt neki, — hanem fordítva, ehhez ment volna az elején férjhez — nem tört volna-e ki akkor is östermészete s azt az életet éppen úgy élte volna azután, tehát

nemcsak szégyenes és szomorú körülményei következtében.

Kérem, az illetet sohase lehet tudni s elégedjék meg az ember azzal, amit lát. Hiszen az ugynevezett tisztességes asszonyok között hány de hány olyan van, aki megcsalta az urát s a kiről, ha nem sült ki semmi, nyugodtan élvezte a tisztességes asszony piederstálját.

S még olyan is van akárhány, a kiről, ha beszéltek is egy időben, — később, a mikor megöregedett, oly tiszt és tiszteltreméltó matróna lett, ha értett az elegáns és imponáló fellépéshez, hogy mindenki megismerkedésnek vette az ő házában vendégként szerepelni. Én azt hiszem, hogy az ilyen feleségek mind tisztességes életet folytatnak. Megbecsülik a férjüket, a ki nekik nekik gond nélkül életet biztosított, társadalmi helyzetet adott és megismertette velük a igazi, az önfeláldozó szerelmet.

Mert bármennyire letértek is az egyenes útról, be kell vallanunk, hogy ezek a házasságok azok, a melynek az élet könyvében szabályként kellene, hogy szerepeljenek. A mai társadalom az érdek és a haszon bélélyét viseli magán, a melyben a házasság csak életbiztosítás nem a halál, hanem az életbenmaradás esetére. És ha ilyen esettel találkozunk, ne bofráncozunk meg, ne fitoritsuk el az orrunkat, mert nem a mai társadalmi előírás szerint lett nyúlba ütve, hanem lássunk be, hogy ez a házasság, ha nem is tisztességesebb, de felüléltel természetesebb formája. A mikor a férfi megzeret egy nőt s nem néz se jobbra, se balra, hanem tisztán a szíve vonzódását követi s magához emeli bárhonnai a. Ha már magunk nem üzzük, ismerjük el legalább másnak a jogát a szerelemhez s ha ilyen házasságokkal találkozunk, ne vessük meg őket, ne irigykedjünk rájuk és ne forduljunk el tőlünk e szavakkal: »Pufj, bisz ez természetes!»

dr. Ivánkovits Sándor. Sorshuzás után eldöntik, hogy a Bánffy-párt kezdje a szavazást, a mit a párt riadó éljenzéssel fogadott. Azután a Becsey-pártra került a sor és végül a Rónay-pártra.

(Délután 10 óra.) Az első küldöttség előtt leszávozott 127 választó, még pedig Bánffyra 60, Rónayra 60 és Becseyre 7. A második küldöttség előtt 120; Bánffyra 40, Rónayra 60 és Becseyre 20.

(Délután egyenlő 12 óra.) Eddig a két bizottság előtt összesen 538 választó szavazott; ebből Bánffyra 360, Rónayra 247, Becseyre 31.

A választás rendben folyik: eddig nem zavarta semmiféle incidens.

(Déli 12 órakor.) Bánffy 480, Rónay 370, Becsey 47. A leadott szavazatok száma 897. Az összes választók száma 2100. A kormánypárt rettenetesen erőlködik, azt hiszik, hogy Bánffyt már nem érik utól. A választás még a délutáni órákban véget fog érni.

Népoktatási ankét.

IV. nap.

— Express tudósítás. —

Budapest, május 31.

Az ülés kezdődik d. e. 11 órakor a képviselőház helyiségében.

Elnök: Berzeviczy Albert dr. vallás és közoktatási miniszter 10 órakor megnyitván az ülést, felszólal.

Nedeczky János országos képviselő. Ismereti a felvidéki viszonyokat, itt reá utal különösen a görög katolikusokra is. Ott semmi panasz sincs amiatt, hogy a magyar nyelvű oktatást minden iskolafeltartó be ne hozta volna, ott az állam nyelvének behozatalát autonómia sérelemnek nem tartja senki sem. De kötelessége is a kormányának módot adni a magyar nyelv tanulására és azt ingyenesen tanítani, ezért a javaslatot örömmel üdvözlö. Kívánja azonban, hogy az állami elemi iskolákban a népoktatás teljesen ingyenesen történjék, vagy legalább állítassék meg azon adóminimum, a melyen alul senkitől tandíjat követelni ne lehessen s hogy az adóminimumon felül is tandíj fizetés alól ne a szegényeségi bizonylat, hanem csak tandíjfizetési képtelenséget igazoló bizonylat mentesítsen. Kívánja, hogy a IV. osztály csak egy legyen befejezhető, ha a tanuló írásban és szóban tökéletesen elsajátította a magyar nyelvet. Továbbá 1000 korona alapfizetés és 6, 100—1000 korona, 5 évig korpulitákban kell részesíteni a tanulókat. A tanítóképzés csak magyar nyelven történjék. Végre óhajtja, hogy a kisdédvőrs a népoktatással szoros kapcsolatba hozassák s az örvényzetek játékvilágát feltétlenül magyar legyen. (Helyeslés.)

Ezután nagy érdeklődés között Beöthy Zsolt szólalt fel. A politikai tapintat azt követeli, hogy ne tegyük meg a végső lépést a teljes államosítás felé, mielőtt meg nem kísértettük, hogy nem-e érnék célt kevesebbel is. (Élénk helyeslés.) Meg van győződve arról, hogyha a most tervezett intézkedéseket kellőképpen foganatosítjuk, a továbbmenő lépésre nem lesz szükség.

Egyébként sohasem volt a népoktatás teljes államosítása mellett, még pedig egyenesen állami és közművelődési érdekekből. A kulturális munka formáinak és irányának szabadságát meg kell őrizni, hogy az üdvös verseny kifejlődhessen és hogy fentartsuk a kapcsot az állam és a felekezeti tevékenysége között. (Élénk helyeslés.)

A tanítók képzésére nézve feltétlenül megköveteli, hogy a vizsgálat kizárólag magyar nyelven tartassék. A tanítóképzők úgy szervezendők, hogy a képzítő vizsgálat ezen követelménynek meg tudjon felelni. Annak tehát, hogy a vizsgálat magyar nyelven legyen, elengedhetlen feltétele, hogy a tanítóképzés magyarrá téssék. Legalább azon tárgyakat egészen magyarul kell tanítani, melyek a tanképzítő vizsgálatnak tartályai lesznek. Ez a legkevesebb. Helyteleníti a nem magyar nyelvű tanítóképzésben a német nyelv kötelezővé tételét. Ha azt akarjuk, hogy a magyar nyelvben tökéletesítsék magukat a növendékek, nem szabad ezt nehezíteni még egy rájuk nézve idegen nyelvvel. Hazánkban a magyarok kell azon közvetítő nyelvnek lenni, a mely által nemzetiségű ifjaink a kultúrban tovább képezik magukat. Ezeknél fogva a nem magyar nyelvű képzésben a német nyelv teljes mellőzését kívánja.

A liturgiák nyelve iránt tett engedmenyt egyrészt veszélyesnek, másrésztől szükségtelenné tartja. A vallásoktatás sikere nem függ az anyanyelven való tanítástól. Idezi Vaszary hercegprímás nyilatkozatát 1903-ból, a melyben azt óhajtja, hogy a hitan oktatása lehetőleg magyar nyelven folyjon és oda konkludált, hogy a magyar tannyelvű iskolában a más nyelven való hitoktatásnak szabadsága meg ne adassék. Szóba hozza a zsidó elemi oktatás ügyét. Ez a főváros zsidóságának magyarsodási szempontjából veszélyt nem okoz, csupán a tanulók indokolatlan megterhelését jelenti, de a vegyes ajkú vidékeken a magyarosodásnak is nagy, értékesen gátja. Epen zsidó honfittársaink panaszoknak méltán emiatt. Talán rendeleti uton segíthetne a kormány ezen, mert a vallásitanítás keretében egy idegen nyelv tanításának bevétele az iskolába meg nem engedhető. (Élénk helyeslés.)

A nemzeti egység nem pusztán a nyelvi ügyekben áll. Nemzeti érzület, a

nemzeti ismeretek és a nemzeti nyelv bírájának egysége teszi a nemzeti műveltséget. A törvényhozásnak tehát mind a háromra egyenlőn ügyet kell vetni.

A tankönyvek ellenőrzésére nézve nem elég, hogy az államelleneseket kiküszöböljük, az ismeretanyag nélkül is lehet káros. Ne tartalmazzanak olyan tételeket se, a melyek a magyar haza iránti kötelességérzet megrontását célozzák. Ugyanezen szempontból szoros ellenőrzés alá veendő az iskolai könyvtárak is.

A tanítói fizetések dolgában az államnak el kell menni a legszélső határig, a meddig csak az ország pénzügyi helyzete megengedi. A mi a fegyelmet illeti, a magyar tanítószáz zöme tudja, hogy nekik a társadalomba való beilleszkedésre kell nevelni a gyermekeket, a minek pedig legfőbb eszköze a példa, a tanító saját példája. A tanító munkája csendes munka: minél lármásabbá lesz, annál inkább veszít mélységéből. Az állam tegyen meg mindent, hogy e munkának méltó bérét megadja. Erre kéri a minisztert. (Éljenzés)

Polónyi Géza főleértett szavai igazítja helyre.

Nyegre László a legmelegebben üdvözi a tervezetet. A miniszter a nemzet útjában tartotta kezét, midőn a tervezetet megalkotta. A hazafias és a vallásosok oktatását szóló is a legszorosabb összefüggésben levőnek tekinti. Államnak és felekezetnek karöltve kell haladnia, hogy a sok tekintetben igen veszélyes áramlatok kellő mederbe tereltessek.

A tanítóképzésre vonatkozólag már az eddigi intézkedések is nagyon szigorúak voltak a magyar nyelv tudását illetőleg. S az eredmény mi lett? 130 iskolában nem tanították a magyar nyelvet s 1200 tanító nem bírja a magyar nyelvet. Szükség van tehát még hatékonyabb eszközökre.

Bogdánovics azt hozta fel, hogy mind össze 52 iskola van a görögkeleti szerbeknél, a hol a magyar nyelv nem tanítottatik kellő sikerrel, de minthogy összesen 150 iskolájuk van, az arány mégis nagyon kedvezőtlen.

Bogdánovics Lucian: Nem ez én egyházkerületemre vonatkozott.

Nyegre László? Az utóbbi 25 év minden esetre igen hasznos volt, mert bebizonyult, hogy a magyar állam a legnagyobb törelemmel fejlette ki. Most azonban elérkezettünk oda, a hol a törelem már nem érné, hanem bűn. (Ugy van! Igaz!)

A törvényben garantált intézkedéseket is kíván arra nézve, hogy minden tanítójelölt elsajátíthassa a magyar nyelvet. A törvény hatálya csak azon esetben fog biztosítani lenni, hogy a tanképzítésnél törvényes intézkedések lesznek magyar nyelv teljes tudása iránt. A tanítói képesítőkön a tantárgyak tulnyomó részében a magyar nyelv biztosítását. Maguknak a tanítóknak érdeke.

A szóban forgó intézkedéseknél a tan szabadság érintve nincs. (Élénk helyeslés.) Az igazságügyminiszter képviselőletében jelenlevő Lányi Bertalan miniszteri tanácsos fejtekte ki ezután nézeteit arra vonatkozólag, hogy mennyiben illeszthető be a törvényjavaslatban kontemplált szabályozás az általános jogrendbe s mennyibe egyeztetendő össze a javaslat intézkedései a jogélet fejleményeivel.

A mi azt a kívánalmat illeti, hogy a horvátországi magyar gyermekekre vonatkozólag nincs intézkedés, megjegyzi, hogy ez nem ide tartozik.

A 8—10 §-ban foglalt sanctio megfelel a büntető jog egész rendszerének, legfeljebb a 9. § szövegében kell gondoskodni az ott meghatározott kihágás tényálladéknak éles megkülönböztetéséről, más kihágásoktól.

A fegyelmi jog, melyet a 41—2—3 biztosít, azon jogi alapelemből foly, mely szerint a felekezeti és más iskolafeltartók az államtól átruházott hatáskörben ugyszólván, mint az állam mandatáriusai működnek.

A 44. §-ban foglalt subsidiárius fegyelmi jog szükségszerű folyománya azon alapelvnek, hogy oly esetben, midőn valamely közszolgálati viszonyból kifolyólag egyesek államsegélyben, vagy ellátásban részesülnek, annak a kérdésnek elbírálása, hogy az illető erre érdemes-e, végső stádiumban minden esetben az államot illeti. Már vannak is erre precedensek törvényekben. Egyébiránt itt a határvonalak további pontos megvonásáról bizonyára gondoskodás fog történni.

Arra nézve, hogy mi az államellenes irány, már az 1893. 23: 13 tartalmaz világos és határozott intézkedést.

Berzeviczy Albert: Apponyi szövetségese!

Lányi Bertalan: E részben tehát nincs kétely. Foglalkozik e jogi szempontból felmerült többi aggályokkal, különösen a rendi bíráskodás ügyével. Ugy talán, hogy jogi nehézségek nem akadályozzák a javaslat törvényre emelését.

Némethy miniszteri tanácsos: Csupán a törvényjavaslati közigazgatási vonatkozásával foglalkozik röviden. A belügyminiszterium nevében kijelenti, hogy a törvényjavaslat sarkalatos elv itt magáévá teszi és örömmel elfogadja. (Helyeslés.) A siker attól függ, hogy a végrehajtást ugyanazon szellem hassa át, a mi a törvényjavaslatban kifejezésre nyer. E végett szükséges, hogy a végrehajtás nagy munkájában az általános közigazgatási hatóságok is az egész vonalon kivegyék részüket. (Élénk helyeslés.) Még pedig nem csupán bürokratikus módon, hanem lelkesedéssel. — Az iskolamulatsókra nézve talán elégséges volna mind a szülők, mind a közigazgatási hatóságok kiemlése szempontjából, hogy csupán a harmadik mulasztást tekintsek kihágásnak. (Élénk helyeslés.) Erre nézve a részletes vita során tesz javaslatot. Justh Gyula felhívja, hogy kivánatos volna egy szerves népoktatási codex alkotása. Ez kétségtelenül kívánatos lenne, de ha ez talán nem lehet.

seges, legalább a magyar nyelv tanításáról szóló 1897. évi XVIII. tc. és az 1893. XXVI. tc. összes megmaradó rendelkezései beilleszthetők volna a jelen javaslatba, minthogy szerves összefüggés van köztük. Így nem öt, hanem pusztán két törvényvel fogunk szemben állani. (Élénk helyeslés.)

Papp Elek miniszteri tanácsos a pénzügyminiszterium szempontjából közli észrevételeit. A törvényjavaslatból származó pénzübeli következményeket az indoklás helyesen tünteti fel. A pénzügyminiszter azonban végső határnak tekintti ezen észrevételeket, a melyről itt szó van s ennél tovább menni nem tartja lehetségesnek. A korpulitákban utítás van s ezt a pénzügyminiszter magáévá tette azzal a fentartással, hogy ebből a hozzájárulásból nem lehet következtetést vonni arra nézve, hogy az állami tanszemélyzet illetményei, mily módon fognak a jövőben rendezettni. Különös szult kíván helyezni az állami s a községi tanítók illetményeinek különválasztására.

A japán—oros háború.

— Express tudósítás. —

Budapest, május 31.

— Banzai! Előre! szólnak irtó golyózáporban a japán tisztek és Kincsu 16 órai rettenetes küzdelem után be van véve. Kincsu Kelet-ázsia Szébasztopolja a „bevetetlen”, a japánok kezébe esett. Ez nem csak rettenhetetlen bátorság, hanem annak a kitűnő stratégiai kombinációknak az eredménye, mely a japáni hadsereget feltétlenül felé helyezi a musik hordárknak. Matematikai pontosággal kiszámított tényekről van szó, amelynek eredménye Kincsu bevétele és 80 orosz ágyu, továbbá tömérdek hadiszér. ...

Oku tábornok klasszikusan egyszerű jelentése ad hirt most erről a hadütierről, amely a maga fontosságában kezd kidomborodni. A hadjárat első fele eldőlt és japán, iszonyu vérkeresztségek árán, belépett a művelt nemzetek sorába. Rettenetes volt az ára ennek a hadütierről, de meg kellett lenni, mondja Oku tábornok jelentésében... És Dél-Mandzsúria a japánoké. Kuropatinnak nem maradt egyebe, mint a világi bocsájtott hencsekerek tömekege és szárazságezt remények.

Budapestre ma a következő távirat érkezett:

Mukden, május 30.

E hó 24-én Kuropatinnal hosszas beszélgetést folytatott Alexejev mukdeni helytárhoval és ezután Laojangba tért vissza.

Vilmos császár és a háború.

Berlin, május 31.

A német-ázsiai társaság „Ázsia” nevű lapja egy tudósítást közöl, amely a német császárnak Kuropatinnhoz intézett sajátkezű leveléről tesz említést. A lap ugyanis azt állítja, hogy a harctérre küldött Runkei ezredes egy terjedelmes kézirattal vitte magával a császárnak, a mely Kuropatinnak lesz át adandó.

Magas katonai körökben a császár ezen tette élénk érdeklődés tárgyát képezi.

A császár naponta kétszer informáltatja magát a háborúról, a melyet a vezérkar szerez be távirati és magántudósítási utakon.

Tiencsin, máj. 30.

Port-Artur környékéről kereskedelmi hajók erős agyulovéseket hallanak, azt hiszik, hogy Togo admirális megkezdte Port-Artur ostromát.

Szöul, máj. 30.

A japán hadsereg elindult Kincsu-ból Port-Artur felé. Azt hiszik, hogy kombinált támadásról van szó, amelyet szárazföldön és tengeren Togo és Oku egyszerre hajtanak végre.

A magyar delegáció 4 egyesült albizottságának ülése.

— Express tudósítás. —

Budapest, május 31.

Elnök: gróf Szapáry Gyula.

Tárgyalják a megszállott területen lévő parancsnokságok, csapatok és intézetek 1905. évi rendkívüli szükségleteit.

Müncheni Árról előadó ismerteti a szükségletet indokolva az előző évre megszavazott költségvetésre nézve az apróbb eltéréseket. Az 1905. évi tiszta szükséglet 7,583,000 korona. 1903 óta nem kevesebb, mint 19,393,000 koronával kevesebbedett a szükséglet.

A pénzügyminiszter Bosznia és Hercegovina költségvetését is előterjeszti. Ezuttal az először terjesztett elő. Ugyancsak először terjesztnek elő az idén a költségvetéssel kapcsolatos és az 1891—1900. évi bevételek és kiadásokról szóló kimutatások. Javasolja, elismerést szavazzanak a könyvnyelben előterjeszthető költségvetés előterjesztéséért. Bosznia, Hercegovina költségvetéséből meggyőződhetik a bizottság, hogy közgazdasági és kulturális viszonyai folytonos haladást tüntetnek fel. Meggyőződhetett továbbá arról, hogy saját költségeit nem csak saját bevételeiből fedezi Bosznia, hanem még f leslege is van. Ez onnan ered, hogy a Boszniában épült két vasút költségeinek fedezésére felvett kölcsönök kamatait ezt a költségvetést nem terhelik, jövőre azonban már 4,800,000 koronával ezek is be fognak állítani, ugy hogy jövőre és az előnyös helyzet megváltozik az

1905. évi rendkívüli szükségletét elfogadásra ajánlja.

Hegedűs Sándor csatlakozik a pénzügyminiszter iránti elismerés kifejezéséhez. Reméli, hogy a költségvetéshez elterjesztett indoklás később bővebb lesz és világos képét fogja adni az országnak ezzel kapcsolatos fejlődéséről is. A kiadásokról és a bevételekről való kimutatásra nézve a fejlődés szempontjából néhány észrevétele van. Részben igen szomorúak az eredmények, de oly adórendszerrel, mint ami Boszniában uralkodik, kedvezőbb eredmények nem is voltak elérhetőek. Az összes egyenes adóbevételei források alig mutatnak fel fejlődést, sőt egyik-másik visszaesést mutat. Ezek az adók olyan természetűek, hogy fejlődésre alig képesek; olyan adók, mint aminő például a dézma, vagy a juh- és kecskeadó pénzügyi szempontból alig fejlődhetnek.

A dézsmánál ezerkilencszázeggyel szemben nem kevesebb, mintegy millió koronára a visszaesés. Elismeréssel adózik a pénzügyminiszternek, hogy a bruttó költségvetérendszert hozta be, hogy az ottani közgazdasági helyzet máris bizonyos eredményt ért el. A pénzügyminiszter figyelmébe ajánlja azonban az adóreformot. Kéri a pénzügyminisztert, világosítsa fel a bizottságot a megszállott tartományokban folyó adminisztrációs költségekről, mert a dolgok bizonyos közvetett hatással mégis vannak a közös költségekre. Kérdi, hogy ez a mostani fizetésrendezés ott alkalmas-e és általánosan kiterjedt-e?

Elnök: Más senki szólan nem kívánván elfogadottnak jelenti általánosságban a részletes tárgyalás alapjául a költségvetést és az előadónak az elismerésre vonatkozó javaslatát.

Burián István báró közös pénzügyminiszter köszönetet mond az elismerésért. Hegedűsnek feleli: Sajnálja, hogy újabb kellett zárszámadásokkal nem szolgálhatok azzal mentegeti, hogy kevés ideje volt a nyélbeütésére. Ami azt illeti, hogy a megszállott tartományok fejlődéséről részletebb jelentések terjesztessenek elő, azt mondja, hogy magának is szándéka, hogy évről-évre ilyen jelentéseket kidolgoztasson, ez eddig az idő rövidsége miatt nem történt meg. Ezután részletesen beszámol politikájáról, amire azután a költségvetés részleteiben is elfogadtak.

A jegyzőkönyv hitelesítésével az ülést délután 2 órakor berekesztették.

Hadügyi albizottság

délután ülést tartott, az ülésen hitelesítették a minapi tárgyalásokról szóló jelentést, a mire az ülés véget ért.

A jelentést átküldték az osztrák delegációnak.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 1.

Áldás Aranyos Erzsikére.*

Iria: Révai Károly.

Egy roskadozó kis házban lakom, Vasrács van sűrűn minden ablakon; Ajtója törpe, mennyezője fából. Még padozaja sincsen a javából. Virágos kertre nyílik ablaka, Beszáll azon az ákác illata; Az orgonának lilaszín virága Fürtös fejét csak lehajtja reája. A kertben egy pár kis madárka fészkel, Kik kora reggel, hangos énekléssel Csoportja gyűlnék, és mindannyian Aranyos Erzsit üdvözlök vigán. Idegen nem jár a szegény lakásban. Itt él a költő csendes álmodásban, Itt röjja a betűt betű után, Elismerésért küzdöve csupán; Mert hír s dicsőség nem zavarja álmát, Elég egy daly, — nincs vágya nyerni pálmát! ... És évre évek lassan jöttek, Nem tűnt föl a ház soha senkinek; Még azt se tudta senki: mennyi dal Fekadt itt lelke sánthajátal, S ime egyszerre vendég közeleg, Az ajtó koppan, a kilincs rezeg: Hatalmas ur, az egyház fejedelem Szállott alá, hogy magához emelje A szegény lantost, kinek mindene: Aranyos haju pici gyermek. A drága gyermek bölcsőben pihent, Mikor a főpap nála megjelent; Álma édes volt: angyalokat látott, S bejárta velők a tündérországot. Nem is sejté, hogy míg az égben jár, A szürke házban áldás száll reája!

Bocskay-ünnepély Kézdivásárhelyen

Kézdivásárhely, május 31.

Hálával és kegyelettel ünnepelte meg a lelkes székely nép f. hó 29-én Bocskay Istvánnak a legelső szabadságharcnak áldott emlékét.

A kézdivásárhelyi függetlenségi és 48-as kör, mint a Bocskay eszméinek küzdő katonája indította meg a mozgalmat az ünnep rendezése végett, jó példával járván elől egész Székelyföldön, hogy miként kell há-

Mikor gróf Majláth Gusztáv kegyelmes főpásztorom Aranyos Erzsit meglátogatta.

lánkat leróni ama nagy férfiú iránt, ki az akkor is sanyargatott székelységnek ősi jogait teljességében visszaadta s a ki még végre nem felelt meg az ősi szeretettel emlékeztet meg és gondoskodott mit rólnak.

Az ünnepély impozáns voltával, hatalmas méreteivel teljesen méltó volt a nagy nap emlékéhez, méltó volt ugy Bocskay Istvánhoz, mint a lelkes, becsületes székely néphez.

Mint minden munkát, ugy ezen ünnepélyt is lsten nevében kezdé meg a vallásos székelység.

A kézdivásárhelyiek büszkén emelkedő református templomában a város és vidék református és katolikus népe szent érzésekkel eltelve gyűlt össze, hálát adni a magyarok Istenének, hogy minket Bocskay Istvánnal megajándékozott.

A hatalmas templom minden zuga megtelt közönséggel, kik áhitattal hallgatták a református dalára megható énekeit és Szabó Jenő lelkésznek a lelket megrázó gyönyörű beszédét.

A templomozás után a függetlenségi körhelyiségben díszközgyűlés volt, melyen a megnyitót beszédet Csutak László alelnök tartotta; a Bocskay emlékéét jegyzőkönyvbe ígató indítványt pedig szép megemlékezés keretében Molnár Emil köri titkár tette meg.

Néhány ének, szavalt és Szöcs Károly alelnök záró szavai után eloszlott a közönség, hogy az ünnepély tulajdonképeni részére délután a vigadóba gyűljekezzen.

Két órakor a tűzoltó zenekar harsogó hangjaival zászlok lobogása alatt vonult föl az ünnepi sereg az ujonnan épült vigadó nagyertermébe.

A zenekar nyitánya után dr. Balogh Vendel a kör tiszteletbeli elnöke lépett elő, hogy rövid, de kimerítő lelkes beszédben ismertette a Bocskay-kor előzményeit és nyissa meg az ünnepélyt.

A ref. dalára szép éneke, a tűzoltó zenekar néhány megható bus melodijau kurucdala után Nagy Gróf ref. énekevezér szavalt el rendkívüli hatással Szabó Jenőnek Bocskay Istvánról irt gyönyörű alkalmi költeményét.

Zugó tapsvirág hangzott föl ezután, mely egyszerre szólta a távozó szavalónak és az asztalhoz lépő ünnepi szónoknak dr. Ráth Endrének, a kézdivásárhelyiek közkedvelt képviselőjének.

Remek beszéde elején mindjárt keserű szemrehányást tesz azért, hogy mi magyarok csak folyton ünnepelünk, de ünnepelésünk tárgyát sem Kossuthot, sem Rákóczi Ferencet, sem Bocskay Istvánt az életben nem követjük.

A méltó szemrehányás után hozzáfogott ama ragyogó korszak dicsőségének és azon időkor legnagyobb férfja, Bocskay István alakjának megajándékozásához. Gyönyörű színekkel megfestve állta a mai törpe, önző kor elé az akkori időnek nagyságát, ön-zellen munkáját, lobogó lelkesedését. A hévvel előadott ünnepi szónoklat mely hatást gyakorolt az egész közönségre, a mely tetszésének gyakori tapsokhan adott kifejezést.

A dalára újabb éneke, szavalt és zene után Megyasza Mihály felsőcsere-nátoni ref. lelkész lépett elő, hogy ifjú tüzél és lelkesedéssel előadott záróbeszédben hitet, reményt és bizodalmat öntsen az ünnepi közönség szívébe: Magyarország függetlenségének előbb, utóbb leendő kivívása iránt.

Az isteni gondviselés a magyarok Istenének eddig is sokszor éreztetett jószágából, rendelkezéséből, szabadságukat, állami önállóságukat kivívott külföldi nemzetek példája és sorsából, a magyar dacos természet szívós erejéből, mutatta ki, hogy nekünk is most, avagy később — de okkellen el kell érnünk a független Magyarországot, melynek legelső harcosa, vezére Bocskay István volt. A szilárd meggyőződést, törhetlen hitet, elszánt harcot hirdető üszéd megtette a maga hatását a közönségre s ez a zene hangjai után a meghatottságnak látható jeleivel arcán — távozott az ünnepély színhelyéről.

Emelte az ünnepély fényét dr. Ráth Endre képviselő megjelenése, ki ez alkalomra a meghívásnak eleget tett és nagy örömet keltett dr. Barabás Béla távirata, ki a Bocskay emlékünnepély lelkes közönségét, székely véreit igaz szeretettel üdvözölte.

Igy ünnepelt a Kézdivásárhely és vidéke romatlan székely népe, mely azonban nemcsak ajkán hordja az ígét, hanem tesz, fáradoz, küzd és harcol is annak megvalósulásáért.

Hadd küzdjön ezután is ez a becsületes nép ama szent ideálért és hadd vegyenek példát tőlük a többi kerületek, a szomszéd vármegyék is, hogy mihamarabb testet öltsön Bocskay István eszméi, megvalósuljon szegény hazánk függetlensége.

Az önálló vámtérületről.

Kolozsvár, június 1.

Az önálló vámtérület gazdasági és politikai kérdés. Sajnos, hogy inkább mint politikai s nem gazdasági kérdést kezeljük, különben már régen meg volna oldva. Tekintünk el egyszer teljesen a kérdés politikai oldalától és tárgyaljuk tisztán, mint gazdasági kérdést.

Hieronymi miniszter kereskedők körében azt mondta, hogy neki teljes meggyőződése az, hogyha mi ma az önálló vámtérületre térnénk, ezzel egy veszedelmes ugrást tennénk a sötétbe.

Mi tiszteljük mindenkinek a meggyőződését, de nézzünk már egyszer a szemébe Széll Kálmán szállídjének sötétbe való ugrásnak.

A helyzet ma az, hogy mi vámmen-

kereskedelmi szerződéseket kötött; Ausztria pedig ennek ellenében vámentesen fedezi majd ennek egész ipari szükségletünket, fejlettebb iparával megbénítja iparfejlesztési törekvéseinket, versenyével lehetetlenné teszi ipari készítményeink elhelyezését saját honunkban, s e miatt kénytelenek vagyunk azt a keveset is a mit gyártunk kivinni; és legnagyobb részét Ausztria közvetítésével jutunk a vámkülföldi iparcikkeihez is, mert a legtöbb külföldi gyáros képviselőjét az Osztrák-Magyar monarchia területére alkalmazza s magától értetődik, hogy az Ausztriában tartja székhelyét.

A közös vámterület hívei, azt mondják, hogy ma még nem vagyunk elkészülve az önálló vámterületre. Ide s tóra 4 évtizede, jobban mondva 4 évszázad óta készülünk rá, s nem tudunk elkészülni: a vámsorompók felállítására nélkül sohasem is fogunk elkészülni.

Ha ma megtennénk azt a veszedelmes ugrást a sötétbe, s áttennénk az önálló vámterületre, melyen jogilag már állunk is, mi lenne a helyzet.

Lenne kivünni való feleslegünk mezőgazdasági terményekben, nagy szükségünk iparcikkekben, és szabadkezdünk kereskedelmi szerződések kötésére.

Legelőször Ausztria szaladna hozzánk és igérne mezőgazdasági terményeink részére mindenféle előnyöket, csak hogy iparcikkeit tovább is vegyük, mivel a külön vámterület mellett Ausztriának nagyobb szüksége lesz reánk, mint nekünk Ausztriára, mert szabad kezünk a kereskedelmi szerződések kötésénél terményeinknek új piacot szerezne, az önálló vámterület következtében fellendülő gyáriharcunk a befogyasztást is tetemesen növelné, míg Ausztria iparcikkeinek nem tudna egyhamar hazánk helyett piacot teremteni, s feleslegét nem ehetné mint mi.

Az önálló vámterületre tehát sohasem készülünk, arra hiába is készülünk, azt csak is egy ugrással fogjuk elérni. Az átmenet nehézségeket fog ugyan járni, de semmi esetre sem rázkódtatásokkal, a nehézségeket hamar le fogjuk győzni, hiszen szegény hazánk már nem egy megrázkódtatást is kihevert.

(Kuriai döntés egy sajtóperben.) Erőseke rágalmazási perben hozott a napokban végleges ítéletet a kir. Kuria. Előző két évvel a „Kolozsvári Friss Újság”-ban egy cikk jelent meg „Régi bűn és hamis tanítás” és „A ki nem fizetett tanudíj” címen, melyek Varga András mérai falusi bírót azzal gyanúsították, hogy bizonyos váltóüggyben két embert hamis tanúzásra bujdosott fel és egy Sergyán Lika nevezetű embert úgy megvert, hogy hetekig nyomta az ágyát. Varga rágalmazás miatt panaszt emelt a nevezett lap szerkesztőjéhez ellen, s a sajtópör folyamán kiütött, hogy a szerkesztőség Varga ellensége, Simon András egy hamis információja vezette félre. Ez alapján a kolozsvári kir. törvényszék, mint sajtóbíró, Simon Andrást 3 havi fogságra s az büntetői költségek megfizetésére ítélte. A kir. tábla, mind másodfokú bíróság jóváhagyta a törvényszék ítéletét. A beadott semmiségi panaszt a Kuria most véglegesen elutasította s egyáltalán kötelezte vádlottat az ítéletnek a „Kolozsvári Friss Újság”-ban teendő, teljes szövegében való közzétételére.

(Szíves tudomásul.) A „Kolozsvári Friss Újság” és az „Ellenzék” c. lapokban rágalmazásokat és becsteléseket tartalmazó cikkeket jelentek meg ellenem. A cikkeik hangja, iránya, tendenciája; továbbá azok aláíróinak személyével szemben csupán egy kötelesség hágramlik reám, az t. i., hogy mindkét egyen ellen a *büntető bíróságnál keressek elégtételt*. A büntető feljelentéseket pedig a mai napon megteszem: Herczeg Jenő.

(„Egy őszinte szó a városatyákhoz.”) Egy városatyát aláírással ellátott körlevelet kaptunk, melyben az aláíró elmondja, hogy a város területén sok üres telek tállog beépítetlenül, enélkül fogva a városatyák állják útját a *parcellázási díth veszedelmessé fejlődésének*. A körlevélnek valamelyes gyakorlati értéket nem tulajdoníthatunk. Ha a panaszokdó valóban városatyák, módjában van illetékes helyen a kommunálisban közrehatni a bajok orvoslása iránt.

(Szakülés.) Az „Erdélyi Múzeum-Egylet” orvos-természettudományi szakosztálya ma délután 5 órakor a vegytani intézet tantermében természettudományi szakülést tart. Tárgyak: 1. Ejury Lajos: A magyar borok N. tartalmáról. 2. Dorvicsky Béla: A nitrobenzol tulajdonságainak megváltozása. 3. Pacz Aladar: Ujabb uránvegyületek. (Bemutatja Ruzitska Béla dr.) A szakosztály ülésén az előadások iránt érdeklődő vendégeket is szívesen lát. Fabinyi Rudolf dr. szakosztályi elnök, Jakabházy Zsigmond dr. titkár.

(Rendkívüli közgyűlés.) A kolozsvári ügyvédi kamara ez év június hó 12-ik napján délelőtt 9 órakor Kolozsvárt, a kir. törvényszék esküdtiséki tárgyalási termében rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya: az országos ügyvédi gyámi és nyugdíjintézet felállításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

(Felhívás a katonakötelesekhez.) Salamon Antal városi tanácsos e hó 25-én felhívást bocsátott ki a Kolozsvárt tartózkodó, 1883, 1882. és 1881. években született idegen illetőségű katonakötelesekhez, kik Kolozsvárt való állításukat kérték, hogy személyazonosságuk megállapítása végett két ismerős tanuval együtt június hó 4-én d. e. 8 óráról d. u. 6 óráig a hivatalos órák alatt a katonai ügyosztályban (Mátyás király-ut 2. sz.) pontosan jelenjenek meg.

Egyetemi hallgatók személyazonosságukat arcképes leckékönnyvel is igazolhatják.

(Az esküdték jövő évi névsora.) Az esküdtéket összeíró bizottság már összeállította a névsort és a mai napról kezdve e hó 15-ikéig bezárólag a polgármesteri hivatalban bárki megtekintheti és kifogásait a polgármester előtt bejelelheti. Az így bejelentett felszólalásokra e hó 16-ától kezdve nyolc napon át írásban vagy szóban kell az észrevételeket megtenni.

(Erdélyi ref. egyházkerületi értekezlet.) Mint már említettük az e hó 28-án Kolozsvárt tartott választmányi ülés elhatározta, hogy a legnagyobb bizonyossággal július 5-én Kézdivásárhelyen tartja meg évi rendes nagy gyűlést. Eme határozat igaz és őszinte örömet keltett Háromszéken és június 8-án nagy előkészítő értekezlet tartanak Kézdivásárhelyen, mikor a fogadtatás s általában az ünnepélyek rendezésének módja és sorrendje kerül tárgyalás alá.

(Majláth püspök Hunyadmegyében.) Déváról jelentik: Majláth Gusztáv erdélyi püspök a bányavárosokban körutat tesz és mindenütt ünnepiesen fogadták. A püspök tegnap Boicán az ottani aranybányát tekintette meg és az ujonnan nyitott tárnánál áldást mondott. A boicai bánya különben nagyon föllendült és a múlt héten 9 kilogram aranyat bányásztak.

(Egy új baleset.) Józsa Sándor 16 éves tanú ónak tegnap délután, Kajántói-ut 2. szám alatti lakásán munka közben a varrógép két ujját leszakította. Sebet a mentők kötötték be.

(Névmagyarosítás.) Krausz Sándor kolozsvári állami tanítóképző intézeti tanár vezetéknévét belügyminiszeri engedéllyel Gömöri-re változtatta.

(Meglopta az édes anyját.) Néhány nappal ezelőtt egy özvegy urasszony, ki férje nyugdíjából tartja fenn magát, a rendőrségen panaszt emelt lopás miatt tizenhat éves fia ellen. A tolvaj fia, ki egyik helyi tanítésznek magántanulója, egy lakatos barátjával édes anyja szekrényeibe alkutcsoklat csináltatott és azokból néhány hó alatt mintegy 1964 korona értékű ékszert, fehérneműt és más egyéb értékes tárgyat lopott s az így szerzett dolgokat négy bűntársával különböző orgazdáknaál zálogosította el. A rendőrség nyomában kihallgatta a megtevélyedet fiút, aki ijedtében mindent bevallott. A megindított nyomozás eddig mintegy 20 orgazdánál talált ilyen elzálogosított lopott holmit. A tolvaj fiút bűntársaival együtt a javítóintézetbe fogják internálni.

(A kézdivásárhelyi függ. kör dísz-zászlója.) A kézdivásárhelyi függ. kör már régóta hiányát és szükségét érzi egy dísz-zászlónak, mely a tagokat tömöríteni és összetartani volna hivatva. Gyűjtés, ünnepélyek és mulatságok jóvedelméből már eléggé tekintélyes szép összeg gyűlt be a zászló javára, úgy, hogy a lobogót nemskára megrendeli és ezen év Lajos napján — a kör megszűlésének évfordulóján — nagy ünnepségek keretében föl is fogja avatni.

(Egy brutális rendőr.) Dumcsa Elemér polgári rendőr, ki rendőrségünkben mint „politikai” detektív van alkalmazva, vasárnap délelőtt Timár Gábor 82 éves nyugalmazott honvédszázados, ki a szabadságharcban fél karját vesztette el, azért mivel utóbbi Dumcsa nevének megtiltotta, hogy az emeletről szemetet dobjon le az udvarra, durván megtámadta és tettleg bántalmazta. A félkarú agg honvéd a bántalmazás következtében eszméletlenül terült el. Timár hozzátartozói illetékes helyen megtiltotta a kellő lépéseket a brutális detektív ellen.

(Bojkottált újság.) Ilyen is van már, még pedig Esztergomon. A primási városban kétszer hetenként megjelenő Szabadság című lap, egy félhivatalos tudósítás szerint, a város társadalmára káros hatást gyakorol, miért is Wimmer Imre polgármester tekintélyes polgárok kérelmére értekezletet hívott össze, melyen 900 polgár jelent meg. Az értekezlet határozatlag kimondotta, hogy a lapot bojkottálja és támadásai senkire erkölcsi súlylyal nem bírnak. Az ügyet legközelebb a képviselőtestületi gyűlés elé viszik és a b-ügyminiszterhez, valamint a főispánhoz küldöttséget menesztenek.

(Virág és selyem.) A virág és a selyem, a melyek rendszerint boldog egyetértésben férnek meg egymással — a hölgyek patyolattestén, hogy még csábítóbbá, még illatosabbá tegyék a viselőjüket, ez egyszer különös körülmények között kerültek egymás mellé. Egy fővárosi hölgy, a kinek — virágárusnő lévén — virágja nagyon sok volt, de selyme kevés, hosszas tépelődés után elhatározta, hogy ezt az óriási mennyiségű különbséget egy merész spekulációval ki egyenlíti. Az elhatározás tett követte. Egy barátjánőjével, akit beavatott a titkába, elment Weisz és Fuchs Bécsi-utca 3. szám alatti selymkereskedésébe, a hol az elegánsan öltözött hölgyeknek majd az egész selymkereskedés elrakta az udvarias kereskedő. — Vagy másfélszáz forint után végre találtak egy megfelelő színt, minőségű és árú selyemszövetet, amelyből egy zubbonyra valót — tizenhat korona értékben — meg is vettek. Mikor távozni akartak, az egyik segédnek feltűnt, hogy egyikük sokkal kövérebben megy ki, mint a hoganyan bejött. Értette a gazdáját a fel-fedezésről, aki erre megkérte a hölgyeket, hogy ne álljanak vele néhány szóra az irodába fáradozni. Ott aztán rájöttek a rohamos hízás okára. Körtési Gizella — így hívják a virágárusnőt — bő gallérja alól körülbelül négyezer szál korona értékű selyemdarabok kerültek elő. A tolvaj sirva kérte a kereskedőt, hogy hagyja futni, az

azonban könyörtelen maradt. Bevittette őt is a barátjánőjét is, aki a Horváth Anna névre hallgat és cipőtűző, a rendőrségre, ahol letartóztatták őket.

(Direktor és primadonna.) Dr. Boross Ernőné, született Bojár Teruska volt színésznő, 1902. évi május 4-én szerződést kötött Szalkay Lajos miskolci színházigazgatóval, amelyben kötelezi magát, hogy 1902. május 4-től kezdődőleg egy évre, mint első szubrette énekesnő működik a társulatnál. A művésznő a szerződésben elvállalt kötelezettségnek nem tett eleget, hanem két héttel később tudtára adta az igazgatónak, hogy egyáltalán föl sem lép, mert férjhez megy.

Szalkay ez értesítés után 5000 korona kőbér erejéig pórt indított a művésznő ellen dr. Gleichmann Lajos útnál és a budapesti királyi törvényszék most is elmarasztalta a kőbér összegben Bojár Teruskát. A bíróság az ítéletet így indokolja:

Szalkay a szerződéstől el nem állott, annak felbontásába bele nem egyezett s így a felbontás egyoldalú. Nem lehet elfogadni a művésznő azon védekezését, hogy állását azért nem fogadhatta el, mert időközben Budapestre férjhez menvén, abba férje bele nem egyezett s a házassággal járó életközösség szabályánál fogva férjét különben sem hagyhatta el, önhibáján kívül következett be tehát az, hogy kötelezettségének eleget nem tehetett. Nem volt elfogadható ez a védekezés azért, mert a férjhezmenés még nem összeegyeztethető a fellépésével, különben is a férjhezmenés és a színpályáról való megválás az ő akaratától függött. Csak akkor lehetett volna tekinteni a szerződésszegést önhibán kívül valónak, ha a művésznő a férjhezmenés következtében szubjektíve képtelen lett volna a színpályán működni, ez az eset azonban be nem következett.

(Színházegés Nagyváradon.) A Nagyváradon egybesereglett polgármesterek érdekes látványon voltak a tanui. Rimanóczy Kálmán nagyváradi építész érdekes miniatűr színházat építtetett a telepén. Egyedül azért, hogy a Nagyváradon gyűlésező polgármestereknek bemutassa a színházegés és ennek kapcsán az ő nagyfontosságú, már többször említett találmányát. Ez a találmány megakadályozza a nézőtér leégését. A színpad tökéletesen elhamvadhat, de a nézőteret egy szikra veszedelem nem fenyegeti s így lehetséges, hogy tűzvész esetén a közönség baj nélkül kivonuljon a színházból. Mindenképp érdekes találmánnyal Rimanóczy Kálmán hétfőn délután ismertette meg a város vendégeit s kísérlete nagy sikerrel biztat.

(A képviselő gyilkosai.) Nagy port vert fel annak idején az a kegyetlen gyilkosság, melynek Eremitis Pál a nagy-kikindai országgyűlési képviselő esett áldozat. Ebben az ügyben a szegedi törvényszék június hó végén tartja meg az esküdtészi tárgyalást. A vádirat már elkészült s ez a gyilkos testvéreket, Sibul Mándert és Sibul Gyurót gyilkosság bűntettéért kéri elítélni. A rendkívül érdekesnek ígérkező tárgyalás elő nagy izgalommal néz a meggyilkolt képviselő kerületének közönsége, mert tudvalevőleg igen sok tanu jelentkezett, a kik azt óhajják igazolni, hogy Eremitis Pál valószínűleg átká volt a népek s hogy kapzsiságának mindent feláldozva, számos családot tett tönkre. A gyilkosok igen nyugodtan viselkednek, a mikor a vádiratot átnyújtották nekik, kijelentették, hogy a tárgyalás mielőbbi megtartását óhajtván, nem emelnek semmiféle kifogást.

(Dr. Grün Edét letartóztatták.) A budapesti királyi büntetőtörvényszék vizsgálóbírája megkeresésére a rendőrség letartóztatta dr. Grün Edét, aki ellen tudvalevőleg több bűndíj van folyamatban s aki, hogy büntetését kikerülje, szökési előkészületeket tett. Atkisérték az ügyészség fogházába.

(Ben Ali Bey bűvésze.) Egy érdekes bűvész, Ben Ali Bey „indiai varázsló” a Hunyadi-téren produkálja bűvésztáncát „bűvészetét”. Ben Ali Bey megfordult már az egész világon és mindenütt nagy tetszés kíséretében remélhető mutatványait. Nálunk csupán néhány napig fog tartózkodni: ajánljuk a közönség szíves figyelmébe.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, szerdán június 1-én:

A suhancz.

Operette 3 felvonásban.

Kezdte fél 8-kor, vége 10 kor.

Holnap, csütörtökön június 2-án:

Menyecskék.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Menyecskék (szünet XXXII. sz.) Blaha Lujza m. v.
Péntek: A tót leány, (szünet XXXIII. sz.) Blaha Lujza m. v.
Szombat: Egy nő, ki az ablakon kigurik. (Szünet XXXIV. sz.) Blaha Lujza m. v. vendég.

*** Lili és Komlós Emma.** Az örökség Lili melódik csendültek fel tegnap este ismét színházunkban Komlós Emma ajkáról. Azok között, akik ma a magyar színpadon énekelik a dalokat, Komlós Emma kétségtelenül első helyen áll.

Dr. nemcsak énekbéli készsége, hanem járt-költészet is, a finoman, poétikusan megrajzolt Lilit állította a színpadra élénk, ragyogó színekkel; gyönyörűségére a közönségnek és kedvére mindazoknak, kik szívesen adoznak elismeréssel az olyan kiváló tehetségeknek, mint Komlós Emma. Az előadás különben szakadatlan ünneplés között folyt le. A kisszámú közönség nagy óvációkban részesítette a vendégművésznőt, akinek a zenekar 61 egy szekérre való virágot adott fel tisztelői.

A tegnapi előadás lelkes és hangulata, a bucsuzás fájdalmas érzése is belevegült. Egy szorgalmas, tehetséges és mindenekfelett értékes tagja távozott el a társulattól és bucsuzott el a közönségtől a „Lili” előadás keretében. — Mátrai Kálmán a kitűnő komikus, mátló fogva már nem tagja a társulatnak. Úgy éreztük: hogy a mi különben is hiányos társulatunk ismét egy értékes színészemberrel csorbított meg és valóban nem tudjuk okát lenni: miért, hogy Mátrai Kálmán eltávozik a színházról? Hát olyan sokan vannak? Vagy van valaki, aki betölti az ő szerepkörét? E kérdésekre feleletet nem találunk. Ellenben látjuk és tudjuk azt, hogy ismét megfogytakozott egy művészzel azoknak a száma, akik — pedig oly kevesen vannak — az igazi színművészetet képviselik a kolozsvári Nemzeti Színházban. A közönség lelkesen ünnepelte Mátrait. Mikor belépett, percekig zugott a taps feljéje elismerésül annak a derekas munkának, melyet itt teljesített.

A többi szereplők közül Kassai, Mézáros, Szegő és Szentgyörgyi érdemelnek megemlítést.

*** Komlós Emma bucsufellépése.** Ma este bucsuzik a vendégművésznő Konti szép zenéjű operettjének, „A suhancz”-nak címszerepében, melyely a Népszínházban csak nem rég is nagy sikert aratott. A darab részben új szereposztással kerül színre: Kassai, Székely, Kálmán, Nagy Imre, Károlyi Leona és Váradiné lesznek a bucsuzó művésznő partnerei.

*** Blaha Lujza Kolozsvárt.** Az utóbbi hetekben lefolyt nagyszámú vendég-szereplések közt is magasán kiemelkedő művészi esemény lesz Blaha Lujza vendég-szereplése, melyről most tesz jelentést a színház igazgatósága. Blaha Lujza csütörtökön kezd meg három estére terjedő vendég-szereplését. Blaha Lujza művésze nem szorul semmiféle reklámra. Az ő művésze maga a tökéletesség, mely az ő sajátos eredetiségével, igaz magyarságával: nemzeti fogalom, mely az ideál varázsával hat. Mikor Blaha Lujza a múlt évben színpadunkon vendég-szerepelt, művészi játékával, bűbájosan csengő hangján előadott népdalaival valóssággal elragadva közönségünket, mely önneppé avatta a művésznő minden föllepését.

Blaha Lujza ezáltal két olyan szerepben is fellép, melyeket Kolozsvárt még nem játszott. Utnapján, csütörtökön, Verő „Menyecskék” c. népszínművének 3-as szerepében lép föl először Blaha Lujza, kinek ez a legújabb alakítása, melyet nálunk még nem játszott. Pénteken „A tót leány” című szerepét, az ő utóélettel Hankóját és szombat, bucsuzóval „Egy nő, ki az ablakon kigurik” c. énekes vigjátékban Törő Bálintot, egyik leghíresebb szerepét játsza, melyet szintén először mutat be nálunk a művésznő. Blaha Lujza föllepéseit mérsékelten főlemlett helyekkel tartja az igazgatóság. Jegyeket előre lehet váltani mindhárom előadásra már ma reggeltől kezdve. A bérlek jegyeit mindenkor az előadás napjának d. e. 10 órájáig tartja fenn a színház.

Táviratok

Bánffy Dezső győzelme.

Szeged, máj. 31.

Délután 5 órakor a szavazatok aránya a következő:

Báró Bánffy Dezső 762.
Rónay Jenő 538.
Becsey Károly 48.

Délután 6 órakor:

Báró Bánffy Dezső 842.
Rónay Jenő 712.
Becsey Károly 48.

Ekkor Hock János arra kérte Becsey Károlyt, hogy lépjen vissza, hogy így a függetlenségi választók Bánffy Dezsőre adhassák szavazataikat.

Becsey tanácskozott párthíveivel és kijelentette, hogy szabad kezzet enged választóinak.

Az elnök két óra után kitűzte a zárórát. A szavazatok aránya ekkor a következő volt:

Báró Bánffy Dezső 889.
Rónay Jenő 739.
Becsey Károly 49.

A záróra alatt leszavaztak a bizalmi férfiak. Nyolc óra után bezárták a szavazást és negyed 9 órakor Lázár György polgármester, választási elnök kihirdette az eredményt, mely szerint 2136 választó közül leszavazott 1801.

Báró Bánffy Dezsőre 933.
Rónay Jenőre 818.
Becsey Károlyra 50.

Ennélfogva báró Bánffy Dezső 115 szónyi abszolút többséggel Szeged I. kerületének képviselőjévé választott.

A választás eredményét mint-

egy 15.000 főnyi tömeg előtt hirdette ki dr. Végmann Ferenc az „Új-párt” szegedi elnöke. Leirhatatlan lelkesedés vett erőt Szeged népén az eredmény hallatára.

Különösen éltették a **vasúti hivatalnokokat, akik közül 117 szavazott báró Bánffy Dezsőre és akik eldöntötték a harc sorsát.**

Az állami hivatalnokok közül csupán 15—20 megosontosodott kormánypárti szavazott Rónayra, a többiek vagy elutaztak, vagy Bánffyra szavaztak.

Báró Bánffy Dezső még az ójszaka a 12 órai vonattal Szegedre érkezett. Az egész város népe künn volt a vasútnál Bánffy fogadtatására.

Letartóztatott munkás vezér.

Ujszász, május 31.

Kovács Béla uradalmi őrököt, ki a minapi zavargásokban vezető szerepet vitt, ma délután letartóztatták.

A trónörökös fiának keresztelése.

Budapest, május 31.

Komportból jelentik: Ferencz Ferdinánd újszülött fiát, ma keresztelték meg ünnepélyesen. Az újszülött főherceg, Ernő Alfonz nevet kapta.

Zendülések Csehországban.

Budapest, május 31.

Prágából jelentik: Több kerületben aggasztó munkás zendülések törtek ki, melyek éle különösen a nagybirtokosok ellen irányul. Mivel nagy méretű zavargásoktól félnek, az egyes községeket katonailag megszállták.

A kvóta bizottság ülése.

Budapest, május 31.

A kvóta bizottság ma délután 5 órakor tartotta alakuló ülését, melyen elnökök: Dessewffy Aurélt, előadónak: Falk Miksát választották meg.

A legközelebbi ülés június hó 7-én lesz.

A népoktatási ankét.

Budapest, május 31.

Berzeviczy Albert hosszabb beszédben reflektált az elhangzottakra és kijelentette, hogy bátorítást merített a felszólalásokból javaslata végrehajtására.

A részletes tárgyalásokat holnap folytatják.

Az orosz—japán háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, máj. 31.

Port-Artur végnapjai.

Londonból jelentik: A japán hadvezetőség jelentése szerint, a szárazföldi csapatok jövő hó 15-én Port-Arthurban lesznek. Számos újságíró kifejezte abbéli óhaját, hogy a végső ostromnál jelen óhajtanak lenni. A japán csapatok vezére megengedte, hogy a hírlapírók június hó 10-én csatlakozhatnak az ostromló csapatokhoz.

Menekülés Dálniból.

Az oroszok teljesen kiűritették Dálnit. Vagy 100 épületet teljesen leromboltak és a kikötő bejáratát elszűszített gőzösökkel zárták el.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

M. M. Köszönet a küldeményért. Az előző tudósítások feltétlenül megjelentek és így nincs semmi akadályja annak, hogy továbbra is felkeressen bennünket köszönetet érdemlő értesítésekkel.

B. A. Levelet küldöttünk.

Felelős szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

Diszokománnyal kitüntetve!

Bernáth E. Sándor varrógép kerekpár nagy raktára és hangszer-üzlete (Kolozsvár, a m. kir. posta- és táv. szállítója)

Összes áruimat havi részletfizetésre is adom és azokért 5 évig felelek. — Szakszerű villamos világítással és motorerőre berendezett mechanikai műhelyemben a javításokat gyorsan és jutányos árban készítem. Nikkelezéseket, különféle színű emaillezéseket saját fűrdőmben és kemenczében állítok elő. Kerekpárköszörű osztályt tartok fenn! Telefon 412.

Képe árjegyzéket adok bármikor!

884/2-1.
904.

3307. 2-3.

Pályázati hirdetés.

A kolozsvári ipartestület előjárósága a segédtitkári állásra a következő feltételek mellett pályázatot hirdet:

1. Évi fizetés 1600 kor és 400 kor.lakbér.
 2. A jelenleg érvényben levő alapszabályok értelmében a választás hat évre történik.
 3. A sajátkezűleg irt ajánlatok legkésőbb 1904. június hó 11-én déli 12 óráig nyújtandók be az ipartestület irodájába (Karolina-ter 5 sz.) hol is bővebb felvilágosítás is nyerhető.
 4. A megválasztott állását 1904. július hó 1-én el kell foglalja.
 5. Azok, kik iparügyekben jártasok, vagy azok, kik hasonló minőségben ipartestületnél működtek s ezt igazolják, előnyben részesülnek.
- A kolozsvári ipartestület előjáróságának 1904. május hó 25-én tartott rendkívüli üléséből.

Jff. Jakab Sajos s k.
s. titkár.

Zerkál Béla s. k.
alelnök.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszi alóli igazgatóság, hogy a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank zálogosztályánál elzalogosított s f. évi 1904. márczius hó végéig lejárt és még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adni és pedig:

az I. osztályu tárgyak, ugymint: ruhaneműek, háziesszközök, áruk stb. árverése lesz folyó évi június hó 7-ikén.

A II. osztályu tárgyak, ugymint: arany-ézüstneműk, ékszerek stb. árverése lesz folyó évi június hó 14-én.

Az árverések az intézet helyiségében mindig délután 3 órakor kezdődnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani, a már eladott tárgyakból a bejött többlet őt illeti.

A vevő tartozik a vételért rögtön befizetni és a tárgyat elvitetni.

Kolozsvárt, 1904. május 9.

Takarékpénztár és Hitelbank
igazgatósága.

3087 36-*

Világhírű

czigaretta hüvely

„Le Gaut“ a legjobb!

— Egyedüli főraktár: —

Körösi Akos

fűszer, csemege, bor, ásvány-

víz és festék kereskedőnél

KOLOZSVÁRT, Deák Ferencz-utca. 3314 2-10

KORONA

szálloda és vendéglő

Kolozson.

Tisztelettel tudatom Kolozsvár és a vidék n. é. közönségével, hogy Kolozson, a városi vendéglő bérletétől visszalépve,

új vendéglőt és szállodát

nyitottam a saját, most épült, e célra emelt házamban, melyet a modern kor igényeinek megfelelőleg rendeztem be.

Kitűnő házi konyha, valódi jó minőségű borok Nagyságos Zabulik László ur pincéjéből. Dreher-féle naponta friss csapolt sör. Kávéház, Seifert-féle új karambol és tekeasztalokkal.

Külön cukrázda, naponta friss süteményekkel áll a kiránduló fürdőző közönség rendelkezésére olcsó és pontos kiszolgálás mellett.

Csinosan berendezett szállodai szobáimat ajánlom a fürdőző hosszasan igénybe venni szándékozóknak. Szoba árak: 1-től 2 kor. 40 fill.-ig.

Teljes ellátás és lakás megegyezés szerint mérsékelt árak mellett.

Nagybecsű eddigi támogatásukat kérve továbbra is, vagyok alázatos tisztelettel:

JÓZSA B.

a „Korona“ szálloda és vendéglő tulajdonosa Kolozson.

3279. 5-10.

A hires és közkezdveltségnek örvendő

K-IMPERI

Répáti savanyuvíz

mindig friss töltésben kapható minden fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Kizárólagos főraktár Kolozsvárt:

Veress Károly Dézma-utca 1. (Telefon 466)

Sámson Géza

uri-, női- és gyermeklábbeli üzlete
Kolozsvárt, Jókai-utca 5. szám alatt.

3291 Van szerencsém a n. é. közön- 7/10
ség b. tudomására hozni, hogy

Jókai-utca 5. szám alatt

e hó 1-től a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

czipész üzletet

nyitottam, melyben szakismeretemenl fogva a legkényesebb izléseknek is megfelelő uri-, női- és gyermek czipőket készítek. — Üzleti elveimet a szakszerű izléses, pontos és e mellett jutányos áru munkára fektetem, s minden igyekezetem oda irányul, hogy nagybecsűl megrendelőimet a legnagyobb mértékben kielégítem és üzletemben állandó vevőként tisztelhessem, miért is a n. é. közönség szíves pártfogását kérve físztelettel

Sámson Géza.

Egy próbavásárlás meggyőződést mindenkit a valódiságról.

Tudja meg mindenki,
hogy

liszt, fűszer és tűzifa

nagyban és kicsinyben legjobban és a — legolcsóbban

Stern József

bejegyzett czégű liszt, fűszer és tűzifa kereskedőnél —

Wesselényi Miklós - utca 12.

szám alatt szerezhető be.

Tűzifa waggon és ölszáma, — valamint felaprítva métermázsánként is kapható.

2883 7-80

Kolozsvári
Takarékpénztár és Hitelbank
Részvénytársaság.

Törlesztés és közönséges jelzálogkölcsönöket nyújt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő bérházakra és bárhol fekvő földbirtokra. 3087 37-*

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le és a kölcsönöket készpénzben fizeti ki.

Ujság
Kiadóvállalat

GOMBOS FERENCZ
Kolozsvár, Egyetem-utca 7.

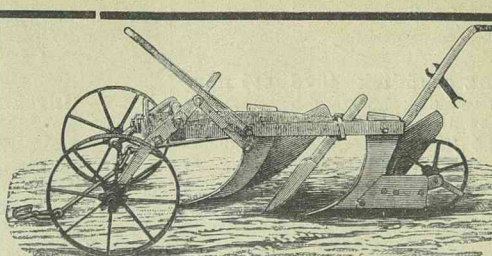
ELSŐRANGU

„Lyceum“

Könyvnyomda

Az erdélyi részeken legjobb hírnévnek örvendő Lyceum-nyomdát négy gyorsajátóval és a legmodernebb gépekkel megfelelő betűanyaggal szereltem fel, úgy, hogy a könyvnyomdai munkák kiállítását tekintetben nemcsak a helyi, hanem bármely fővárosi nyomdával szemben is kiállom a versenyt.

Vidéki megrendelések leggyorsabban eszközöltetnek.

Babós és Társai

Telefon 351. vaskereskedése

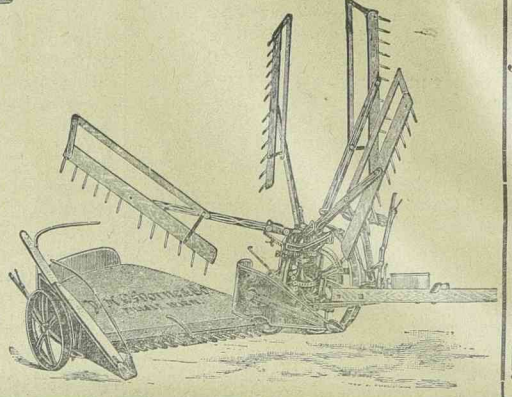
Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 25.

Nagy raktár mindennemű hazai gyártmányu vasárúban, ugymint:

Kudsi rudvasak, építkezési vasgerendák, kész falkötő vasak, Beocsi cement, gipsz, menyezeti nádfonat, fedél és elszigetelő lemezek, carbolineum és kátrány, koczka alakú kovács-szén, koax és faszén, hollandi kenceze és mindennemű festékárak, fedő és csomagoló gépek.

Gazdasági gépek és eszközök, gépjárművek, gépjármű-alkatrészek, rezgálics stb. — Jutányos árak! — Pontos kiszolgálás!

Üzletünkben fizető pénztárgépet állítottunk fel, mely minden készpénzfizetésről szelvényt ad és 50 kor. ilyen szelv. visszaadása ellenében 1 K. térítünk meg áruban.

Eladó telkek

házhelyeknek 400² vagy nagyobb területekben jutányos áráért eladók.

Értekezhetni lehet: **B. Bak Lajos-nál Malom-utca 28. sz.**

Legolcsóbb politikai napilap a korán reggel megjelenő

UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egy hóra — 2 korona.

Angol footballok és gummi-bolyagok, lábszár-védők.

Tennis labdák:

Championship F. H. Ayers „The Falcon“ Wellfried Terrakotta Wellfried Regulation bevont

Labdaszerző hálók, Labdagyjűző kosarak, Pályajelzők stb.

Tennis czipők Gummi vagy bivalybőr talppal.

Tennis ingek, övek, sapkák és kalapok

Utazási cikkek:

Plaidek légpárnák, kézi és ládabőröndök, kocsitakarók stb. stb.

Valódi angol- és francia illatszerek!

Állandó nagy raktár Grammophonokban és gramphon-lemezekben

Vesszőből fonott kézi- és uti-kosarak bélelve és béleletlenül, betéttel vagy a nélkül.

„Círdetések“

a legolcsóbb árban vétetnek föl Gombos Ferencz „Lyceum“ könyvnyomdájában Kolozsvárt, Egyetem-utca 7-ik szám alatt.

Nyomatott: Gombos Ferencz Lyceum-könyvnyomdájában, Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány — Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală — BCU Cluj-Napoca

Angol footballok és gummi-bolyagok, lábszár-védők.

Tennis labdák:

Championship F. H. Ayers „The Falcon“ Wellfried Terrakotta Wellfried Regulation bevont

Labdaszerző hálók, Labdagyjűző kosarak, Pályajelzők stb.

Tennis czipők Gummi vagy bivalybőr talppal.

Tennis ingek, övek, sapkák és kalapok

Utazási cikkek:

Plaidek légpárnák, kézi és ládabőröndök, kocsitakarók stb. stb.

Valódi angol- és francia illatszerek!

Állandó nagy raktár Grammophonokban és gramphon-lemezekben

Vesszőből fonott kézi- és uti-kosarak bélelve és béleletlenül, betéttel vagy a nélkül.

„Círdetések“

a legolcsóbb árban vétetnek föl Gombos Ferencz „Lyceum“ könyvnyomdájában Kolozsvárt, Egyetem-utca 7-ik szám alatt.

Nyomatott: Gombos Ferencz Lyceum-könyvnyomdájában, Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány — Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală — BCU Cluj-Napoca

Angol footballok és gummi-bolyagok, lábszár-védők.

Tennis labdák:

Championship F. H. Ayers „The Falcon“ Wellfried Terrakotta Wellfried Regulation bevont

Labdaszerző hálók, Labdagyjűző kosarak, Pályajelzők stb.

Tennis czipők Gummi vagy bivalybőr talppal.

Tennis ingek, övek, sapkák és kalapok

Utazási cikkek:

Plaidek légpárnák, kézi és ládabőröndök, kocsitakarók stb. stb.

Valódi angol- és francia illatszerek!

Állandó nagy raktár Grammophonokban és gramphon-lemezekben

Vesszőből fonott kézi- és uti-kosarak bélelve és béleletlenül, betéttel vagy a nélkül.

„Círdetések“

a legolcsóbb árban vétetnek föl Gombos Ferencz „Lyceum“ könyvnyomdájában Kolozsvárt, Egyetem-utca 7-ik szám alatt.

Nyomatott: Gombos Ferencz Lyceum-könyvnyomdájában, Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány — Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală — BCU Cluj-Napoca

Angol footballok és gummi-bolyagok, lábszár-védők.

Tennis labdák:

Championship F. H. Ayers „The Falcon“ Wellfried Terrakotta Wellfried Regulation bevont

Labdaszerző hálók, Labdagyjűző kosarak, Pályajelzők stb.

Tennis czipők Gummi vagy bivalybőr talppal.

Tennis ingek, övek, sapkák és kalapok

Utazási cikkek:

Plaidek légpárnák, kézi és ládabőröndök, kocsitakarók stb. stb.

Valódi angol- és francia illatszerek!

Állandó nagy raktár Grammophonokban és gramphon-lemezekben

Vesszőből fonott kézi- és uti-kosarak bélelve és béleletlenül, betéttel vagy a nélkül.

„Círdetések“

a legolcsóbb árban vétetnek föl Gombos Ferencz „Lyceum“ könyvnyomdájában Kolozsvárt, Egyetem-utca 7-ik szám alatt.

Nyomatott: Gombos Ferencz Lyceum-könyvnyomdájában, Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány — Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală — BCU Cluj-Napoca

Angol footballok és gummi-bolyagok, lábszár-védők.

Tennis labdák:

Championship F. H. Ayers „The Falcon“ Wellfried Terrakotta Wellfried Regulation bevont

Labdaszerző hálók, Labdagyjűző kosarak, Pályajelzők stb.

Tennis czipők Gummi vagy bivalybőr talppal.

Tennis ingek, övek, sapkák és kalapok

Utazási cikkek:

Plaidek légpárnák, kézi és ládabőröndök, kocsitakarók stb. stb.

Valódi angol- és francia illatszerek!

Állandó nagy raktár Grammophonokban és gramphon-lemezekben

Vesszőből fonott kézi- és uti-kosarak bélelve és béleletlenül, betéttel vagy a nélkül.

„Círdetések“

a legolcsóbb árban vétetnek föl Gombos Ferencz „Lyceum“ könyvnyomdájában Kolozsvárt, Egyetem-utca 7-ik szám alatt.

Nyomatott: Gombos Ferencz Lyceum-könyvnyomdájában, Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány — Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală — BCU Cluj-Napoca

Angol footballok és gummi-bolyagok, lábszár-védők.

Tennis labdák:

Championship F. H. Ayers „The Falcon“ Wellfried Terrakotta Wellfried Regulation bevont

Labdaszerző hálók, Labdagyjűző kosarak, Pályajelzők stb.

Tennis czipők Gummi vagy bivalybőr talppal.

Tennis ingek, övek, sapkák és kalapok

Utazási cikkek:

Plaidek légpárnák, kézi és ládabőröndök, kocsitakarók stb. stb.

Valódi angol- és francia illatszerek!

Állandó nagy raktár Grammophonokban és gramphon-lemezekben

Vesszőből fonott kézi- és uti-kosarak bélelve és béleletlenül, betéttel vagy a nélkül.

„Círdetések“

a legolcsóbb árban vétetnek föl Gombos Ferencz „Lyceum“ könyvnyomdájában Kolozsvárt, Egyetem-utca 7-ik szám alatt.

Nyomatott: Gombos Ferencz Lyceum-könyvnyomdájában, Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány — Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală — BCU Cluj-Napoca

Angol footballok és gummi-bolyagok, lábszár-védők.

Tennis labdák:

Championship F. H. Ayers „The Falcon“ Wellfried Terrakotta Wellfried Regulation bevont

Labdaszerző hálók, Labdagyjűző kosarak, Pályajelzők stb.

Tennis czipők Gummi vagy bivalybőr talppal.

Tennis ingek, övek, sapkák és kalapok

Utazási cikkek:

Plaidek légpárnák, kézi és ládabőröndök, kocsitakarók stb. stb.

Valódi angol- és francia illatszerek!

Állandó nagy raktár Grammophonokban és gramphon-lemezekben

Vesszőből fonott kézi- és uti-kosarak bélelve és béleletlenül, betéttel vagy a nélkül.

„Círdetések“

a legolcsóbb árban vétetnek föl Gombos Ferencz „Lyceum“ könyvnyomdájában Kolozsvárt, Egyetem-utca 7-ik szám alatt.

Nyomatott: Gombos Ferencz Lyceum-könyvnyomdájában, Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány — Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală — BCU Cluj-Napoca

Angol footballok és gummi-bolyagok, lábszár-védők.

Tennis labdák:

Championship F. H. Ayers „The Falcon“ Wellfried Terrakotta Wellfried Regulation bevont

Labdaszerző hálók, Labdagyjűző kosarak, Pályajelzők stb.

Tennis czipők Gummi vagy bivalybőr talppal.

Tennis ingek, övek, sapkák és kalapok